

Μνήμων

Τόμ. 20 (1998)

ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Mnimon Mnimon

doi: [10.12681/mnimon.692](https://doi.org/10.12681/mnimon.692)

Βιβλιογραφική αναφορά:

Mnimon, M. (1998). ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ. *Μνήμων*, 20, 345–358.
<https://doi.org/10.12681/mnimon.692>

ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Α' Συναντήσεις - συζητήσεις

Στά γραφεΐα τῆς ΕΜΝΕ (Ζωσίμου 11) ἔγιναν, ἀπὸ τὸν Δεκέμβριο 1997 ὡς τὸν Δεκέμβριο 1998, οἱ ἀκόλουθες:

- 17-12-97: Τριαντάφυλλος Ε. Σκλαβενίτης, *Ἡ σχολικὴ βιβλιοθήκη, 18ος-20ὸς αἰ.*
- 14- 1-98: Γιώργος Τόλιας, *Ἡ κατασκευὴ τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου: 16ος-19ος αἰ.*
- 28- 1-98: Μάριη Ρούσση, *Ἡ Ἑγγὺς Ἀνατολὴ καὶ τὸ ἱμπεριαλιστικὸ ὄραμα τοῦ Beniamin Disraeli (1804-1881)*
- 11- 2-98: Ἑλσα Κοντογιώργη, *Πρόσφυγες, ἀγροτικὴ μεταρρύθμιση καὶ μειονότητες στὴ Μακεδονία τοῦ Μεσοπολέμου*
- 25- 2-98: Τζίνα Πολίτη, *Ἱστορικοὶ καὶ ἀφηγηματικοὶ μετασχηματισμοὶ στὴ «Νύφη τοῦ Lamermour» τοῦ Walter Scott*
- 11- 3-98: Γιάννης Σμαρνάκης, *Ἱδεολογικοὶ προσανατολισμοὶ τοῦ Γεωργίου Πλήθωνα-Γεμιστοῦ*
- 1- 4-98: Εὐῆ Ὀλυμπίτου, *Πάμος, 16ος-19ος αἰ. Ὁ οἰκισμένος χώρος καὶ ἡ ὁργάνωσή του*
- 8- 4-98: Ἰωάννα Λαλιώτου, *Βίος καὶ ὑποκειμενικότητα. Ἡ χρῆση τῶν αὐβιογραφιῶν στὴ μελέτῃ τῆς ἑλληνικῆς μετανάστευσης*
- 29- 4-98: Φίλιππος Ἡλιού - Βαγγέλης Καραμανωλάκης, *Φάκελος Νίκου Πλουμπίδη: Πολιτικοὶ προβληματισμοὶ καὶ ἱστοριογραφικὲς θεωρήσεις*
- 13- 5-98: Δημήτρης Μπιλάλης, *Ἡ μνήμη τοῦ φόρου: Ἐπιστημολογικὲς συγκλίσεις στὰ ὀθωμανικὰ κατάστιχα τοῦ 16ου αἰ.*
- 20- 5-98: Τίτλια Κορνέζου, *Ἕνας θεωρητικὸς τῆς τέχνης στὴ Γαλλία τὸν 17ο αἰώνα: Freart de Chambray (1606-1676)*
- 3- 6-98: Ρένα Μόλχο, *Οἱ ἐβραϊκὲς ἐργατικὲς κατοικίες τῆς Θεσσαλονίκης μετὰ τὴν πυρκαγιὰ τοῦ 1890 καὶ 1917*

- 21-10-98: Γεώργιος Δερτιλής, *Μεθοδολογικά ζητήματα*.
 4-11-98: Έφη Βουτυρά, *Μηχανισμοί κατασκευής έθνικης ταυτότητας*.
 18-11-98: Φωτεινή Τσιμπρίδου, «Μās λένε Πομάκους»: *Μειονοτικές, περιθωριακές ταυτότητες*.
 2-12-98: Αντώνης Ασρινάκης, *Πολιτισμική διαφοροποίηση και συγκρότηση ύποπολιτισμικής ταυτότητας*.
 16-12-98: Πολυμέρης Βόγλης, *Ταυτότητα, ύποκείμενο, ύποκειμενικότητα: ή περίπτωση τών πολιτικών κρατουμένων στην Έλλάδα κατά τη διάρκεια του έμφυλλου πολέμου*.

Β' Συνάντηση - συζήτηση στο Τυπογραφείο «Μανούτιος»

Παρασκευή, 12 Ίουνίου 1998: Χρίστος Μανουσαρίδης, 'Απ' τὸ χειρόγραφο στὸ έντυπο. Τή συζήτηση συντόνισε ή Κωστούλα Σκλαβενίτη.

Τὸ κείμενο τῆς εἰσήγησης τοῦ Χ. Μανουσαρίδη δημοσιεύεται σ' αὐτὸν τὸν τόμο (σ. 277-290). 'Η συνάντηση άνοιξε μὲ χαιρετισμό, ἐκ μέρους τῆς ΕΜΝΕ, τοῦ Τριαντάφυλλου Ε. Σκλαβενίτη:

Κυρίες καὶ Κύριοι,

'Αγαπητὲς φίλες καὶ 'Αγαπητοὶ Φίλοι,

'Η 'Εταιρεία Μελέτης Νέου Ἑλληνισμοῦ καὶ τὸ περιοδικὸ *Μνήμων* σᾶς καλωσορίζουν στὴν τελευταία συνάντηση-συζήτηση τῆς περιόδου 1997-1998, ποὺ πραγματοποιεῖται ἔξω ἀπὸ τὸ δικό τους χῶρο, χάρις στῇ φιλόξενη διάθεση καὶ τὴν εὐγενικὴ πρόταση τοῦ ἀποψινοῦ μας οἰκοδεσπότη, ποὺ θὰ εἶναι καὶ ὁ εἰσηγητὴς στὴ συζήτηση, τὴν ὁποία δέχθηκε εὐγενικὰ νὰ συντονίσει ή συνάδελφος Κωστούλα Σκλαβενίτη. 'Η Ἐπιτροπὴ Συναντήσεων-Συζητήσεων καὶ μάλιστα ή Ζιζή Σαλίμπα καὶ ή Έφη Κάννερ φρόντισαν ἀποτελεσματικὰ γιὰ τὴν ὀργάνωση τῆς συνάντησής μας.

Δὲν θὰ γίνεῖ οὔτε ἀπόψε κατάλυση τῆς συνήθειας, ποὺ ἔχουμε στὶς συναντήσεις μας, νὰ μὴν παρουσιάζουμε τοὺς ὁμιλητὲς, ἀφοῦ πιστεύουμε, ὅτι ἐκεῖνα ποὺ χρειάζονται οἱ ἀκροατὲς γιὰ νὰ ἐπικοινωνήσουν μὲ τὸν εἰσηγητὴ, τὰ παρέχει κάθε φορὰ τὸ κείμενο καὶ ή μορφή τῆς εἰσήγησης. Καὶ ή συζήτηση ποὺ ἀκολουθεῖ δὲν ἔχει ἄλλες προϋποθέσεις, ἀπὸ τὴν ἐλεύθερη φρόνηση καὶ τὴν προσέγγιση μὲ κριτικὴ διάθεση καὶ σεβασμὸ στὶς ἀπόψεις τῶν ἄλλων.

Νομίσαμε ὥστόσο ὅτι ὑπάρχουν πολλὰ, ποὺ κάνουν ξεχωριστὴ αὐτὴ τὴ βραδυά. Ἐπιτρέψτε μου νὰ πῶ μόνο ὅτι κατέβηκα ἀπόψε τὴ ράμπα αὐτοῦ τοῦ τυπογραφείου περισσότερο θαρρετὰ ἀπὸ ὅλες τὶς ἄλλες φορὲς —23 χρόνια τώρα— καθὼς ἀπόψε δὲν θάμουνα μόνος ποὺ θὰ τὰ ἀκούσω γιὰ τὶς ἀτζαμουσύνες

μου και με τη χαρά ότι απόψε ο Χρίστος Μανουσαρίδης, αμέριμνος, θα περιγράφει τις επίμονες προσπάθειες που απαιτούνται για να φθάσουμε από το χειρόγραφο στο έντυπο. Θα μπορούσαμε έτσι να αναμετρήσουμε σωστότερα, αυτά που οφείλουμε σ' αυτόν και την τέχνη του: πόσο τὰ χειρόγραφα μας αναβαθμίστηκαν στα χέρια του και έγιναν έντυπα.

Και εμείς που μαθητέψαμε κατά τη διαδικασία, ευτυχήσαμε. Και οι αναγνώστες και οι χρήστες χαίρονται τὰ καλὰ αποτελέσματα. Αὐτὴ τὴν ἐσωτερικὴ ὀφειλή, τὸ «φόρο προστιθέμενης ἀξίας» στὰ χειρόγραφα μας, ἀκόμα τὸν οφείλουμε. «Ἀπόδοτε καὶ μὴ ἀμελήσετε», εἶναι τὰ λόγια τοῦ Σωκράτη. Τούτη ἡ βραδυὰ ἂς εἶναι ἀντίδωρο γιὰ τὸ φίλο μας: τιμὴ γιὰ τὸν τεχνίτη καὶ ἀγάπη γιὰ τὸν ἄνθρωπο.

Καὶ ἂς πάρει τώρα τὸ λόγο, με τὸ ἴδιο, καθημερινό του, πρόγραμμα:
«Ἀπ' τὸ χειρόγραφο στὸ έντυπο».

Γ' Ἡμερίδα: Νεότερες προσεγγίσεις στὴν πολιτικὴ Ἱστορία

Σάββατο 7 Νοεμβρίου 1998, Ἀμφιθέατρο τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰνστιτούτου Pasteur.

Ἡ διοργάνωση τῆς ἡμερίδας αὐτῆς ὑπαγορεύτηκε ἀπὸ τὴ διαπίστωση μιᾶς σημαντικῆς παραγωγῆς ποὺ ἀφορᾷ στὸ περιεχόμενο καὶ τὶς μεθόδους τῆς πολιτικῆς ἱστορίας, καθὼς καὶ τὴν ἀνάγκη νὰ συζητηθοῦν τὰ νέα δεδομένα. Δέσμια μιᾶς στερεότυπης εἰκόνας, ποὺ τῆς εἶχε κληροδοτήσει ἡ παραδοσιακὴ ἱστοριογραφία, ἡ πολιτικὴ, ἕως πρόσφατα, ἀντανάκλουσε μηχανιστικὰ ἐρμηνευτικὰ σχήματα καὶ συχνὰ ἐξυπηρετοῦσε πολιτικὲς σκοπιμότητες. Ἡ προοδευτικὴ ἐξοικείωσή της, ὥστόσο, με ἐρευνητικὲς καὶ ἐρμηνευτικὲς προσεγγίσεις ἀπὸ τὸ χῶρο τῆς διανοητικῆς, τῆς πολιτισμικῆς καὶ τῆς προφορικῆς ἱστορίας, καθὼς καὶ ἀπὸ τὴν ἱστορία τοῦ φύλου, συνδυάστηκε με τὴν ἀναγνώριση καὶ τὴ νομιμοποίηση νέων ἱστοριογραφικῶν πεδίων. Ὁ στόχος λοιπὸν ἦταν ἡ ἀνάδειξη τῶν στοιχείων ποὺ ἔχουν διεισδύσει στὸ θεωρητικὸ προβληματισμὸ καὶ τὰ ἀναλυτικὰ ἐργαλεῖα τῶν ἱστορικῶν, ὡς ἀποτέλεσμα τοῦ σύγχρονου διεπιστημονικοῦ διαλόγου, ἀλλὰ καὶ τῶν πρὸςφατων κοινωνικοπολιτικῶν ἐξελίξεων.

Ἡ ἡμερίδα ὁργανώθηκε με βάση δύο ἄξονες: ἀφενὸς τὴ θεωρητικὴ συζήτηση καὶ τὴν ἐπαναδιαπραγμάτευση τῆς ἔννοιας τοῦ πολιτικοῦ καὶ ἀφετέρου, τὴ διερεύνηση ἐπιμέρους θεμάτων ἀπὸ τὴν πολιτικὴ ἱστορία τῆς Ἑλλάδας. Οἱ ἀνακοινώσεις ποὺ περιελάμβαναν οἱ πρωινὲς συνεδρίες, ὁργανώθηκαν με βάση τοὺς δύο αὐτοὺς ἄξονες. Στὴ στρογγυλὴ τράπεζα, ποὺ ἀκολοῦθησε τὸ ἀπόγευμα, ὁ στόχος ἦταν νὰ ἀξιοποιηθοῦν οἱ ἀνακοινώσεις αὐτὲς ὡς πρὸς τὶς θεωρητικὲς τοὺς παραμέτρους.

Τόσο ἀπὸ τὶς ἐπιμέρους εἰσηγήσεις, ὅσο καὶ ἀπὸ τὴ συζήτηση, ἐγινε σαφὲς ὅτι, κατὰ τὶς τελευταῖες δύο δεκαετίες, ἡ «παραδοσιακὴ» ἐκδοχὴ τῆς πολιτικῆς ἱστορίας, ποὺ μέσω μιᾶς συμβαντολογικῆς γραμμικῆς ἀφήγησης εἶχε

στόχο να αναδείξει τὰ «μεγάλα» γεγονότα καὶ τοὺς «μεγάλους» ἄντρες, ἔχει συρρικνωθεῖ. Ταυτόχρονα, ἡ ἀξιοποίηση τῶν πορισμάτων τῆς οἰκονομικῆς καὶ τῆς κοινωνικῆς ἱστορίας, καθὼς καὶ ἡ συνάντησις μὲ νέα ἐρευνητικὰ πεδία, ὁδήγησαν στὴν ἀνανέωσις τῆς θεματολογίας καὶ στὴ συγκρότησις μιᾶς νέου τύπου πολιτικῆς ἱστορίας. Κεντρικὴ σημασία ἔχει τὸ γεγονὸς πὼς ἡ ἴδια ἡ ἔννοια τοῦ πολιτικοῦ ὁρίζεται πλέον ἱστορικὰ καὶ τίθεται σὲ συνεχὴ ἐπαναπροσδιορισμὸ μέσα στὸ χρόνο. Εἶναι δὲ προφανές, ὅτι τὸ πολιτικὸ δὲν ἐξαντλεῖται στὴ δυναμικὴ τῶν ἐξουσιαστικῶν σχέσεων, ἀλλὰ ἐπικαθορίζεται ἀπὸ τὸν τρόπο πὺ διαμορφώνονται τὰ ὅρια ἀνάμεσα στὸ δημόσιο καὶ τὸ ἰδιωτικόν.

Τονίστηκε, τέλος, ἡ ἀνάγκη γιὰ μιὰ συγκριτικὴ προσέγγισις τῆς ἔννοιας αὐτῆς, ποὺ συνεπάγεται ὑπέρβασις τῶν ἐθνοκρατικῶν ὁρίων ἀλλὰ καὶ τῶν περιορισμῶν ποὺ προκαλεῖ ὁ ἐγκλωβισμὸς σὲ ἓνα μόνον ἐρευνητικὸ πεδίο. Στὴν κατεύθυνση αὐτῇ, ἰδιαίτερα γόνιμη ἀναδείχτηκε ἡ σχέση τῆς πολιτικῆς ἱστορίας μὲ τὴν πολιτικὴ ἐπιστήμη. Βεβαίως, ὅπως φάνηκε, ἡ σχέση αὐτὴ δὲν εἶναι ἀπαλλαγμένη ἀπὸ τὴν ἐτερότητα τῶν «λόγων», ποὺ ἀρθρώνουν οἱ ἐκπρόσωποι τῶν δύο χώρων, γεγονὸς ποὺ ἀντικατοπτρίστηκε στὴν ἀδυναμία ἀνέυρεσης κοινῶν τόπων.

Πρόγραμμα Ἡμερίδας

1η Πρωινὴ Συνεδρία

Πρόεδρος: Ἡλίας Νικολακόπουλος

Θανάσης Μποχώτης, *Ἐθνικιστικὲς ὁργανώσεις καὶ πρωτοφασισμὸς στὴν Ἑλλάδα 1890-1910*

Λίνα Λούβη, *Ἐθνικὸς κλαυσίγελος: ἡ ἐλληνικὴ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ στὴ γελοιογραφία τοῦ 19ου αἰ.*

Σπύρος Μαρκέτος, *Ἑλληνικὸς Μεσοπόλεμος: μνῆμες, λήθη, ψεύδη*

Συζήτηση

2η Πρωινὴ Συνεδρία

Πρόεδρος: Γιώργος Μαργαρίτης

Τάσος Σακελλαρόπουλος, *«Ἀντίπαλες» προσεγγίσεις τοῦ πολεμικοῦ γεγονότος κατὰ τὸν ἐλληνικὸ Ἐμφύλιο πόλεμο*

Ἐφῇ Ἀβδελά, *Τὸ δημόσιο καὶ τὸ ἰδιωτικὸ στὴ νέα πολιτικὴ ἱστορία ἢ τὰ μεταβαλλόμενα ὅρια τοῦ πολιτικοῦ*

Δημήτρης Σωτηρόπουλος, *Ἡ πολιτικὴ ἐπιστήμη συναντᾷ τὴν ἱστορία*

Συζήτηση

Ἀπογευματική Συνεδρία

Σύνοψη τῶν πρωινῶν συνεδριῶν: Γιώργος Κόκκινος

Συζήτηση Στρογγυλῆς Τράπεζας

Εἰσηγητές: Νικηφόρος Διαμαντοῦρος, Γιώργος Μαυρογορδάτος,
Προκόπης Παπαστράτης, Ἀντώνης Λιάκος, πρόεδρος

Ὁργανωτική Ἐπιτροπή: Δέσποινα Καρακατσάνη, Βαγγέλης Κεχριώτης,
Γιάννης Παπαθεοδώρου, Μαριέττα Σέρβου

Δ' Ἐκδόσεις 1998

Σειρά: *Θεωρία καὶ Μελέτες Ἱστορίας*

14. Ἀλέξης Πολίτης, *Ρωμανικά χρόνια. Ἱδεολογίες καὶ Νοοτροπίες στὴν Ἑλλάδα τοῦ 1830-1880*, Δεύτερη ἔκδοση. Μὲ διορθώσεις, συμπληρώσεις καὶ εὑρετήριο, 1998, 160 σελ.
17. *Ἱστορία τῆς διατροφῆς. Προσεγγίσεις τῆς σύγχρονης ιστοριογραφίας*. Κείμενα τῶν F. Braudel, O. Murray, M. Bloch, B. Laurioux, E. Le Roy Ladurie, J.-P. Aron, R. Moine, A. Martin-Fugier, S. Mennell, P. Cam-poresi, R. Barthes, A. Appadurai. Μετάφραση: Καίτη Ἀρώνη-Τσίγλη, Ράνια Γεωργοπούλου, Βασιλική Γιακουμάκη, Ἐλευθερία Ζέη, Βάσω Θεο-δώρου, Γιώργος Κόκκινος, Χριστίνα Κουλούρη, Ἄννα Ματθαίου, Κώστας Μέκκας, Ἰουλία Πένταζου, Μαρία Σπηλιωτοπούλου, Ἀλεξάνδρα Σφοῖνη, Ἐλένη Φουρναράκη. Ἐπιμέλεια: Ἄννα Ματθαίου, 1998, 207 σελ.

Ε' Βιβλιοθήκη EMNE - Μνήμων

Ἡ συλλογὴ τῆς βιβλιοθήκης ἐμπλουτίστηκε ἀπὸ δωρεές καὶ ἀνταλλαγές, κατὰ τὴν περίοδο, Μάιος 1997-Ἀπρίλιος 1998, μὲ 110 τίτλους βιβλίων καὶ φυλλα-δίων ἀπὸ τοὺς ὁποίους 4 εἶναι νέοι τίτλοι περιοδικῶν. Ἡ δανειστικὴ κίνηση τῆς βιβλιοθήκης παρουσίασε σταδιακὴ αὔξηση κυρίως στὸ νεοεισαγόμενο ὕλικό. Οἱ ἀναζητήσεις τοῦ ὕλικου γίνονται μέσω τοῦ αὐτοματοποιημένου βιβλιοθη-κονομικοῦ προγράμματος ABEKT 4.00, κατὰ συγγραφέα, τίτλο, ἔκδοτη, θε-ματικούς ὅρους ἑλληνικούς, λέξεις κλειδιά ἀπὸ τὴν περιοχὴ τῶν τίτλων καθὼς καὶ μὲ συνδυασμὸ αὐτῶν.

Ἡ δυνατότητα παρακολούθησης τῶν περιοδικῶν τῆς βιβλιοθήκης τῆς EMNE καὶ ἡ ἐνημερότητα τῶν σειρῶν, παρέχεται ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἐντυπὴ μορφή τῆς ἔκδοσης τοῦ Ἑθνικοῦ Κέντρου Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ), τοῦ «Συλλογικοῦ Κα-

ταλόγου των Περιοδικών των 'Επιστημονικών Βιβλιοθηκών» και σέ όσους εΐναι χρήστες, από τὸ INTERNET ἢ ἔχουν ἀποκτήσει κωδικὸ πρὸςβάσεως στὸν ὑπολογιστὴ-διαθέτῃ των βάσεων δεδομένων τοῦ ΕΚΤ.

ΕΛΕΝΗ ΜΟΛΦΕΣΗ

Βιβλία καὶ περιοδικὰ ποὺ ἔλαβε ἡ Βιβλιοθήκη τῆς ΕΜΝΕ καὶ ὁ «Μνήμων»

Ἔφη Ἀβδελά καὶ Ἀγγέλικα Ψαρρᾶ (ἐπιμ.), *Σιωπηρὲς ἱστορίαι. Γυναῖκες καὶ φύλο στὴν ἱστορικὴ ἀφήγηση*, [Νεότερη καὶ Σύγχρονη Ἱστορία], ἐκδ. Ἀλεξάνδρεια, Ἀθήνα 1997, 462 σ. (ISBN: 960-221-140-7)

Δημ. Κ. Ἀγραφιῶτης, *Τὸ περιεχόμενο τοῦ οἰκογενειακοῦ ἀρχείου Ἀλεξούλη*, [Βιβλιοθήκη τῶν Γ.Α.Κ. - Τοπικὸ Ἀρχεῖο Ἀγιάς, 2], Ἀγιά 1992, 63 σ.

Meropi Anastasiadou, *Salonique, 1830-1912. Une ville ottomane à l'âge des Reformes*, [The Ottoman Empire and its heritage, 11], ἐκδ. Brill, Leiden - New York - Köln 1997, xi+466 σ. (ISBN: 90-04-10798-3)

Ἀποστόλης Ἀνδρέου, *Πηγὲς καὶ ζητήματα ἱστοριογραφίας τῆς νεοελληνικῆς ἐκπαίδευσης*, ἐκδ. Ἀριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης - Παιδαγωγικὸ Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαίδευσης - Ὑπηρεσία Δημοσιευμάτων, Θεσσαλονίκη 1997, 140 σ.

Δαυλὶδ Ἀντωνίου, *Καταγραφή ἀρχεῖο καὶ ὕλικου ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων νομοῦ Κορινθίας. Διαπιστώσεις, προβλήματα, σκέψεις καὶ προτάσεις*, [ἀνὰτ.] ἀπὸ τὸ Συνέδριο Ἀρχαιονομίας. Περιφερειακὰ ἀρχεῖα: θεσμός, λειτουργία καὶ προοπτικὲς (Σπάρτη, 8-11 Δεκεμβρίου 1993), Σπάρτη 1997, σ. 167-171

Δαυλὶδ Ἀντωνίου, Ὑπουργεῖο Παιδείας καὶ ἐκκλησιαστικὰ ἀρχεῖα, [ἀνὰτ.] ἀπὸ τὸ Συμπόσιο Ἀρχαιονομίας. Ἀρχεῖα καὶ ἀρχεῖοι: ἕνας ἰσθός (Κέρκυρα, 11-13 Ὀκτωβρίου 1991), Ἀθήνα 1992, σ. 104-115

Ἀρχεῖα Σύγχρονης Κοινωνικῆς Ἱστορίας (ΑΣΚΙ), ἐκτύπωση ἀπὸ τὴ σελίδα τοῦ INTERNET (5.2.1998)

Εὐδοκία Βαλμᾶ-Παυλῶφ, Ἀνέκδοτα Ἀνδριακὰ ἔγγραφα τῆς ἐποχῆς τοῦ Καποδίστρια (1828-1832), [Ἀνδριακὰ Χρονικά, 28], ἐκδ. Κατρείος Βιβλιοθήκη, Ἀνδρος 1997, 205 σ. (ISBN: 960-7709-02-0)

Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων - Βιβλιοθήκη - Τμῆμα Μικροφωτογράφησης, Ἀλφαριθμητικὸς κατά-

λογος μικροταινιῶν. α) Περιοδικὸς τύπος, β) Βιβλία, γ) Ἀρχεῖα καὶ χειρόγραφα, Ἀθήνα (Ἀ' ἐξάμηνο) 1998, 13 σ. [Πολυγραφημένο]

Λάμπρος Σ. Βρεττός (ἐπιμ.), Ἀφιέρωμα Πάνος Γ. Ροντογιάννης. Ὁ σύγχρονος ἱστορικὸς τῆς Λευκάδας, [περ.] «Νήρικος», ἐιδικὴ ἔκδοση τοῦ Συλλόγου Λευκαδίων Πάτρως «Ἡ Φανερωμένη», Πάτρα 1997, 72 σ.

Philip Carabott (ἐπιμ.), *Greek society in the making, 1863-1913. Realities, symbols and visions*, [Publications for the Centre for Hellenic Studies, King's College London, 3], ἐκδ. Ashgate - Variorum, Aldershot, Brookfield USA... 1997, xiv+239 σ. (ISBN: 0-86078-612-9)

Carlo M. Cipolla, Ἡ Εὐρώπη πρὶν ἀπὸ τὴ βιομηχανικὴ ἐπανάσταση. Κοινωνία καὶ οἰκονομία, 1000-1700 μ.Χ., μετὰφραση Πέτρος Σταμούλης, ἐπιστημονικὴ ἐπιμέλεια Βασίλης Παναγιωτόπουλος, [Ἱστορικὴ Βιβλιοθήκη], ἐκδ. Θεμέλιο, Ἀθήνα 1988, 452 σ.

Χαράλαμπος Γάσπαρης, Ἡ γῆ καὶ οἱ ἀγρότες στὴ μεσαιωνικὴ Κρήτη, 13ος-14ος αἰ., [Μονογραφίες, 4], ἐκδ. Ἰνστιτούτο Βυζαντινῶν Ἑρευνῶν - ΕΙΕ, Ἀθήνα 1997, 462 σ. (ISBN: 960-371-000-8)

Γενικὰ Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους - Ἀρχεῖα Νομοῦ Σερρών, Κατάλογος ἐκθεσης ἀρχεῖο καὶ ὕλικου συλλογῆς Εὐάγγελου Ἀσπιώτη, Αἴθουσα Ἐκδηλώσεων Συλλόγου Φίλων Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν, Σέρρες, 5 Ἀπριλίου 1997, Σέρρες 1997, 20+[14] σ.+[4] σ. εἰκ.

Γιάννης Γιαννόπουλος, Δοκίμια θεωρίας καὶ διδακτικῆς τῆς ἱστορίας, ἐκδ. Βιβλιονομία, Ἀθήνα 1997, 271 σ. (ISBN: 960-70-88-37-9)

Π. Γκαγκούλια, Α. Λούβη, Μ. Οἰκονόμου, Σ. Παπαδόπουλος, Μ. Ρηγίνος, Ἡ σημερινοὶ στὸ Σουφλί, ἐκδ. Πολιτιστικὸ Τεχνολογικὸ Ἴδρυμα ΕΤΒΑ, Ἀθήνα 1993, 160 σ.+77 εἰκ.+13 διαγρ.+7 σχέδ. (ISBN: 960-244-026-0)

Δημήτριος Γουζέλης, Ὁ Χάσης (Τὸ τζάκω-

μα και τὸ φτιάσιμον), κριτική έκδοση Ζήσιμος Χ. Συνοδινός, [Οἱ Ἑπτάνησοι, 4], ἐκδ. Ὁκεανίδα, Ἀθήνα 1997, 343+[8] σ. (ISBN 960-7213-68-8)

Βασίλης Κ. Γούναρης καὶ Ἰάκωβος Δ. Μιχαηλίδης καὶ Γιώργος Β. Ἀγγελοπούλου (ἐπιμ.), *Ταυτότητες στὴ Μακεδονία*, πρόλογος Θάνος Βερέμης, ἐκδ. Παπαζήση, Ἀθήνα 1997, 262 σ. (ISBN: 960-02-1206-6)

Κωνσταντῖνα Δεμίρη, *Τὰ ἑλληνικὰ κλωστο-υφαντουργεῖα. Ἱστορική καὶ τυπολογική διερεύνηση*, ἐκδ. Πολιτιστικὸ Τεχνολογικὸ Ἰδρυμα ΕΤΒΑ, Ἀθήνα 1992, 248 σ.+145 εἰκ.+112 σχέδ. (ISBN: 960-244-019-8)

Ἰάσων Δεπούντης, *Ἡ ὁρατὴ (ὁριακὴ) ὑπέροβαση*, [Σύγχρονη Ἑλληνικὴ Ποίηση], ἐκδ. Μανδραγόρας, Ἀθήνα 1997, 63 σ.

Δημήτρης Δημητρώπουλος, *Ἡ Μύκονος τὸν 17ο αἰώνα. Γαιοκτητικὲς σχέσεις καὶ οἰκονομικὲς συναλλαγές*, [Κέντρο Νεοελληνικῶν Ἑρευνῶν - ΕΙΕ, 64], Ἀθήνα 1997, 540 σ. (ISBN: 960-7094-67-0)

Δῆμος Καλαμαριάς καὶ Ἱστορικὸ Ἀρχεῖο Προσφυγικοῦ Ἑλληνισμοῦ, *Μνήμες. Κωνσταντινούπολη, Ἰμβρος, Τένεδος 1923-1995*, Πρακτικὰ Διημερίδας, Καλαμαριά, 11-12 Νοεμβρίου 1995, ἐκδ. Ἀδελφῶν Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1997, 206 σ.+εἰκ. (ISBN: 960-343-388-8)

Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη τῆς Ἑλλάδος - Τμῆμα Καταλόγων, *Ἑγχειρίδιο UNIMARC*, ἐπιμέλεια ἔκδοσης Brian P. Holt μετὰ τὴ συνδρομὴ τῶν Sally H. McCallum καὶ A. B. Long, ἑλληνικὴ ἔκδοση, μετάφραση στὰ ἑλληνικὰ καὶ ἐπιμέλεια τῆς ἑλληνικῆς ἔκδοσης Γ. Δ. Μπώκος, τ. Β', *Συμπλήρωμα - Παραρτήματα - Εὐρετήριο*, [Δημοσιεύματα, 10] [Πρότυπα καὶ Ἑγχειρίδια, 3], ἐκδ. Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη τῆς Ἑλλάδος, Ἀθήνα 1996, 40, v+4+117/1-456/2+[π. 150] σ. (ISBN: 960-7060-11-3)

Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη τῆς Ἑλλάδος, *UNIMARC/AUTHORITIES. Γενικὴ διάταξη γιὰ καθιερωμένους τύπους*, σύσταση τῆς ὁμάδας καθοδήγησης γιὰ μιὰ διάταξη UNIMARC γιὰ καθιερωμένους τύπους τῆς IFLA, ἑλληνικὴ ἔκδοση, μετάφραση στὰ ἑλληνικὰ καὶ ἐπιμέλεια τῆς ἑλληνικῆς ἔκδοσης Γ. Δ. Μπώκος, [Δημοσιεύματα, 8] [Πρότυπα καὶ Ἑγχειρίδια, 2], ἐκδ. ΕΒΕ - Τμῆμα Καταλόγων, Ἀθήνα 1996, 126 σ. (ISBN: 960-7060-08-3)

Ἐθνικὸ Ἰδρυμα Ἑρευνῶν - Ἰνστιτοῦτο Βυζαντινῶν Ἑρευνῶν, *Ὁ Ἄθως στοὺς 14ο-16ο αἰῶνες*, [Ἀθωνικὰ Σύμμεικτα, 4], Ἀθήνα 1997, 200 σ. (ISBN: 960-7094-48-4)

Ἐθνικὸ Ἰδρυμα Ἑρευνῶν - Ἰνστιτοῦτο Βυζαντινῶν Ἑρευνῶν, *Τὸ ἐμπόλεμο Βυζάντιο (9ος-12ος αἰ.)*, [Διεθνῆ Σύμπεσια, 4], ἐκδ. Ἰνστιτοῦτο Βυζαντινῶν Ἑρευνῶν - ΕΙΕ καὶ Ἰδρυμα Γουλανδρῆ-Χόρν, Ἀθήνα 1997, 281 σ. (ISBN: 960-371-001-6)

Ἐθνικὸ Μετσόβιο Πολυτεχνεῖο καὶ Τεχνολογικὸ Πολιτιστικὸ Πάρκο Λαυρίου, *Τὸ μεταλλευτικὸ Λαεῖο τοῦ 19ου καὶ 20οῦ αἰῶνα*, Ἀθήνα 1997, 8 σ.

Ἐκατὸν πενήντα χρόνια τοῦ Ἐθνικοῦ καὶ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου 1837-1987, *Προσωπογραφίες ἀπὸ τὴ συλλογὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν*, κείμενο Χρῦσανθος Α. Χρήστου, ἐκδ. Ἐθνικοῦ καὶ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἀθήνα 1987, 208 σ.

Τὰ ἐπιστημονικὰ ὄργανα, 19ος αἰώνας. Οἱ ἑλληνικὲς συλλογές, Ἐκθεση, Ἀθῆναι Ἐθνικοῦ Ἰδρύματος Ἑρευνῶν, 19-23 Ἰουνίου 1997, ἐπιμέλεια ἔκθεσης Γιώργος Ν. Βλαχάκης, Γιάννης Καράς, Θεόδωρος Κρητικός, Εὐθύμιος Νικολαΐδης, ἐκδ. Κέντρο Νεοελληνικῶν Ἑρευνῶν - ΕΙΕ, Ἀθήνα 1997, 48 σ.+εἰκ. (ISBN: 960-7094-99-9)

Ἑρευνητικὸ πρόγραμμα «Νεοελληνικὸς Διαφωτισμός: Οἱ ἰδέες - Τὰ πρόσωπα - Οἱ συλλογικοὶ φορεῖς - Τὰ ἔργα», *Νεοελληνικὸς Διαφωτισμός. Βιβλιογραφία 1945-1995*, ἐκδ. Νεοελληνικῶν Ἑρευνῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Ἰδρύματος Ἑρευνῶν καὶ Τομέας Φιλοσοφίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἰωαννίνων, Ἀθήνα 1998, 315 σ. (ISBN: 960-86198-0-7)

Ἑταιρεία Λευκαδικῶν Μελετῶν, *Πρακτικὰ Α' Συμποσίου. Τοπικὴ παράδοση καὶ πολιτισμικὸς τουρισμός*, Πνευματικὸ Κέντρο Δήμου Λευκάδος, Γιορτὲς Λόγου καὶ Τέχνης, Λευκάδα, 9-11 Αὐγούστου 1996, Ἀθήνα 1997, 220 σ. (ISBN: 960-7498-83-8)

Ἑταιρεία Μελέτης Νέου Ἑλληνισμοῦ καὶ Ἰνστιτοῦτο Μεσογειακῶν Σπουδῶν, *Β' Διεθνὲς Συνέδριο. Ἡ πόλη στοὺς νεότερους χρόνους. Μεσογειακὲς καὶ βαλκανικὲς ὁρεῖς (19ος-20ὸς αἰ.)*, [Πρόγραμμα-Περίληψεις], Ἀθήνα, 27-30 Νοεμβρίου 1997, Ἀμφιθέατρο Ἑλληνικοῦ Ἰνστιτοῦτο Pasteur, 63 σ.

Κορνηλία Ζαρκιά, *Ἡ προβιομηχανικὴ βυρσοδεψία στὴν Ἑλλάδα*, ἐκδ. Πολιτιστικὸ Τεχνολογικὸ Ἰδρυμα ΕΤΒΑ καὶ Γενικὴ Γραμματεία Περιφέρειας Πελοποννήσου, Ἀθήνα 1997, 46 σ. (ISBN: 960-244-045-7)

Graecogermania. Griechischstudien deutscher Humanisten. Die Editionstätigkeit der Griechen in der Italienischen Renaissance (1469-1523), [Ausstellungskataloge der Herzog August Bibliothek, 59], ἐκδ.

VCH, Acta Humaniora, Βάνγκαϊμ - Νέα Υόρκη 1989, xxiii+419 σ. (ISBN: 3-527-17820-1)

Ίδρυματα πολιτισμού και έρευνας. Έθνικό Ιστορικό Μουσείο - Γεννάδειος Βιβλιοθήκη - Μουσείο Μπενάκη - Έθνικό Ίδρυμα Έρευνών, [Έπτα Ήμέρες - Η Καθημερινή, τ. 26], Αθήνα 1998, 188 σ.

Ίερά Μονή Ίβήρων, Κατάλογος ελληνικών χειρογράφων, τ. Α', (1-100), περιγραφή Π. Σωτηρούδης, "Άγιον Όρος 1998, λ' + 265 σ. + 26 πίν. (ISBN τ. Α': 960-86086-1-9)

Ίνστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών και Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας, Ο Μέγας Άλέξανδρος στην Ευρωπαϊκή τέχνη, επιμέλεια Νίκος Χατζηνικολάου, έκδ. Όργανισμός Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης «Θεσσαλονίκη '97», Θεσσαλονίκη 1997, 689 σ. (ISBN: 960-85709-4-8)

Institute for Mediterranean Studies και Foundation for Research and Technology-Hellas, Alexander the Great in European art, 22 September 1997 - 11 January 1998, edited by Nicos Hadjinicolaou, έκδ. Organisation for the Cultural Capital of Europe «Thessaloniki '97», Θεσσαλονίκη 1997, 297 σ. (ISBN: 960-85709-4-8)

Bruno Jacomy, Συνοπτική Ιστορία των τεχνικών, μετάφραση Χριστίνα Άγριαντώνη, έκδ. Πολιτιστικό Τεχνολογικό Ίδρυμα ΕΤΒΑ, Αθήνα 1995, 432 σ.+97 εικ.+21 σχήμ.+23 πίν.+3 χάρτ. (ISBN: 960-244-033-3)

Alfrey Judith και Tim Putnam, Η βιομηχανική κληρονομιά. Διαχείριση πόρων και χρήσεις, μετάφραση Έλενα Βλάχου, έκδ. Πολιτιστικό Τεχνολογικό Ίδρυμα ΕΤΒΑ, Αθήνα 1996, 496 σ.+92 εικ. (ISBN: 960-244-036-8)

Άδαμαντίου Π. Καζακοπούλου, Σκέψεις 1913-1948, Αθήνα 1998, 418 σ. (ISBN: 960-90829-0-4)

Τζούλιο Καίμη, Καραγκιόζης ή η αρχαία κωμωδία στην ψυχή του θεάτρου σκιών, με σπάραντα ξυλογραφίες του Klaus Vrieslander, μετάφραση - επιμέλεια Κώστας Μέκκας και Τάκης Μήλιας, έκδ. Γαβριηλίδη, Αθήνα 1990, 174 σ.

Κάλλια Καλλιτάκη-Μερτικοπούλου, Έπαρχιακοί δάσκαλοι στην Κρήτη του 1870, άνάτ. άπό τή Πεπραγμένα του Ζ' Διεθνούς Κοιτολογικού Συνεδρίου, τ. Γ1: Τμήμα Νεωτέρων χρόνων, στο περ. Νέα Χριστιανική Κρήτη, έτη ΣΤ'-Ζ', τχ. 11-14 (1994-1995), Ρέθυθυμνο 1995, σ. 121-128

Έφη Κάννερ, Φιλανθρωπικοί σέλλογοι και άποκραστάλλωση κοινωνικών ταυτοτήτων στην ελληνική κοινότητα της Κωνσταντινούπολης (1861-1922), άνάτ. άπό τή περ. Η Καθ' Ημās Ανατολή, τ. 3 (1996), σ. 187-205

Despina Karakatsani, Le citoyen à l'école. Manuels d'éducation civique et formation du citoyen dans la Grèce d'après-guerre 1957-1989, Thèse de Doctorat, Université Paris de Vincennes - St. Denis, (Paris VIII) - Département des Sciences de l'Éducation, Παρίσι 1997, [2]+475 σ.

Χαρίτων Καρανάσιος, Έκδόσεις και χειρόγραφα του Νεοελληνικού Διαφωτισμού (1707-1832), Έκθεση της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Κοζάνης στα πλαίσια του Συνεδρίου «Νεοελληνικός Διαφωτισμός: Απόπειρα μιάς νέας επιστημονικής συγκομιδής», Κοζάνη, 8-10 Νοεμβρίου 1996, πρόλογος Γρηγόρης Καραφύλλης, εισαγωγή Κώστας Θ. Πέτσιος, έκδ. Δήμος Κοζάνης, Κοζάνη 1996, xxii+90 σ.+xvi πίν.

Γιάννης Καράς (έπιμ.), Ιστορία των έπιστημών. Νεοελληνική βιβλιογραφία, [Κέντρο Νεοελληνικών Έρευνών - ΕΙΕ, 63], Αθήνα 1997, 61 σ. (ISBN: 960-7094-98-0)

Εύη Καρούζου, Η ισπανική ιστοριογραφία κατά τη φραγκική και μεταφραγκική περίοδο (1940-1990), άνάτ. άπό τή περ. Μνήμων, τ. 19 (1997), σ. 162-184

Οί κίνδυνοι της θάλασσας. [Μεσόγειος 18ος, 19ος και 20ός αιώνας]. Κατάλογος έκθεσης, Θεσσαλονίκη, Ιούλιος 1997, [όργάνωση] The International Committee for the Conservation of the Industrial Heritage (T.I.C.C.I.H.), Έλληνικό Τμήμα της Διεθνούς Έπιτροπής γιά τή Διάσωση της Βιομηχανικής Κληρονομιάς, Όργανισμός Θεσσαλονίκη Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης 1997, Πανεπιστήμιο Πειραιώς - Τμήμα Ναυτιλιακών Σπουδών, 72 σ.+4 σ. εικ.

Γιώργος Κόκκινος, Τά ελληνικά συντάγματα και ή ιδιότητα του πολίτη (1844-1927). Απόπειρα ιστορικής έπισκόπησης, άνάτ. άπό τή περ. Μνήμων, τ. 19 (1997), σ. 73-108

Μιχ. Ν. Κοκολογιάννη, Σχόλια στην έπικαιρότητα, έκδ. Έλληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο, Αθήνα 1997, 206 σ. (ISBN: 960-201-128-9)

Zafiria Kollia, «L'identité néo-hellénique, entre l'Orient et l'Occident». A propos de la chanson populaire urbaine: le rébétiko, Thèse de Doctorat - Université de Nice Sophia - Antipolis - U.F.R. Lettres, Arts et Sciences Humaines - Section Psychologie Sociale, 1996, 276+[π. 100] σ.

Κώστας Κόμης, *Τὰ δημογραφικά χαρακτηριστικά της Προβέβας (18ος αι.)*, ἀνέκτ. ἀπὸ τὸ περ. *Μνήμων*, τ. 19 (1997), σ. 143-160

Ντίνος Κονόμος, *Ἅγιος Διονύσιος, Ὁ πολιούχος Ζακύνθου*, [Ζακυνθινὴ Βιβλιοθήκη], Ἀθήνα 1969, 339 σ.+εἰκ.

Ντίνος Κονόμος, *Ἀνέκδοτα κείμενα τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως (1822-1826)*, [Βιβλιοθήκη τῆς ἐν Ἀθήναις Φιλελευθερευτικῆς Ἑταιρείας, 35], Ἀθήνα 1966, 167 σ.

Ντίνος Κονόμος, *Ζακυνθινὰ χρονικά (1485-1953)*, Ἀθήνα 1970, 191 σ.

Ντίνος Κονόμος, *Τὸ ζακυνθινὸ ῥάσο στὴν Ἑθνεγερσία*, ἐκδ. Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ζακύνθου, Ἀθήνα 1971, 96 σ.

Ντίνος Κονόμος, *Ζακυνθινὸι Φιλικοί*, [Ζακυνθινὴ Βιβλιοθήκη, 4], Ἀθήνα 1966, 99 σ.+εἰκ.

Ντίνος Κονόμος, *Ἡ Ἰόνιος Ἀκαδημία*, (Διάλεξη στὸν «Παρνασσό», 1.3.1965, ὁργανωμένη ἀπὸ τὴν Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ Ἑορτασμοῦ τῆς Ἑκατονταετηρίδας τῆς Ἑνώσεως τῆς Ἑπτανήσου), πρόλογος Βλ. Κόλλας, ἐκδ. Κερκυραϊκῆς Ἑνώσεως Ἀθηνῶν, 1965, 38σ.

Ντίνος Κονόμος, *Καπιτὰν Κεφαλὰς ὁ δέσμιος τοῦ νόστου. Μυθιστορηματικὴ βιογραφία*, Ἀθήνα 1977, 139+[2] σ.+4 εἰκ.

Ντίνου Κονόμου, *Κουτουζικά*, [Κείμενα καὶ Μελέται Νεοελληνικῆς Φιλολογίας, 6], Ἀθήνα 1962, 26 σ.

Ντίνος Κονόμος, *Νικόλως Κουτούζης. Μυθιστορηματικὴ βιογραφία*, ἐκδ. Α. Καραβία, Ἀθήνα 1974, 216 σ.+4 εἰκ.

Νίκος Κοταρίδης (ἐπιμ.), *Τὸ Ἐμφύλιο Δράμα*, Πρακτικὰ ἡμερίδας ποὺ ὁργάνωσε τὸ περιοδικὸ δοκιμὲς στὸ Πάντειο Πανεπιστήμιο τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1996, Ἀθήνα 1997, εἰδικὴ ἐκδόση τοῦ περιοδικοῦ δοκιμὲς, τχ. 6 (1997), 163 σ.

Κώστα Β. Κουκουρίδης, *Στοιχεῖα λαογραφίας στὸ ἔργο τοῦ Κοραΐ*, Ἀθήνα 1998, 144 σ. (ISBN: 960-90839-00)

Πέτρος Μ. Κουφόπουλος καὶ Σταῦρος Β. Μαμαλοῦκος, *Ἀγιορειτικὴ μεταλλοτεχνία. Ἀπὸ τὸν 18ο στὸν 20ὸ αἰῶνα*, ἐκδ. Πολιτιστικὸ Τεχνολογικὸ Ἰδρυμα ΕΤΒΑ - Ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ - Πελοποννησιακὸ Λαογραφικὸ Ἰδρυμα, Ἀθήνα 1997, 335 σ. (ISBN: 960-244-039-2)

Θεόδωρος Κρητικὸς, *Πανεπιστήμιο καὶ νέα γνωστικὰ ἀντικείμενα. Ἡ θέσπιση τῆς Ἱστορίας τῶν Ἑπιστημῶν στὴν Ἀθηναϊκὴ Φυσικομαθηματικὴ Σχολή*, ἀνέκτ. ἀπὸ τὸ περ. *Μνήμων*, τ. 19 (1997), σ. 41-71

Εὐρυδικὴ Λάππα-Ζίζηκα καὶ Ματούλα Ρίζου-Κουρουπού, *Κατάλογος ἐλληνικῶν χειρογράφων τοῦ Μουσείου Μπενάκη (10ος-16ος αἰ.)*, ἐκδ. Μουσεῖο Μπενάκη καὶ Institut de Recherche et d'Histoire des Textes (C.N.R.S.), Ἀθήνα 1991, 366+[1] σ.+164 εἰκ.+[3] σ. (ISBN: 960-85160-0-5)

Εὐθύμιος Λέκκας - Μαριάννα Κολυβά - Γεώργιος Ἀντωνόπουλος - Ἰωάννης Κοπανάς, *Οἱ σεισμοὶ τῆς Ζακύνθου. Προσπάθεια ἐρμηνείας τῶν περιγραφῶν τῶν σεισμῶν καὶ συσχέτισής με τὴν ὑφιστάμενη γεωλογικὴ δομὴ*, Ζάκυνθος 1997, 78+[1] σ.

Λίλα Λεοντίδου, *Πόλεις τῆς σιωπῆς. Ἐργατικὸς ἐποικισμὸς τῆς Ἀθήνας καὶ τοῦ Πειραιᾶ, 1909-1940*, ἐκδ. Πολιτιστικὸ Τεχνολογικὸ Ἰδρυμα ΕΤΒΑ, Ἀθήνα 1989, 385 σ.+29 εἰκ. (ISBN: 960-244-008-2)

Μακεδονία, ἐκδ. Ἑλληνικὸς Ὀργανισμὸς Τουρισμοῦ καὶ Πολιτιστικὸ Τεχνολογικὸ Ἰδρυμα ΕΤΜΑ, Ἀθήνα 1997, 259 σ. (ISBN: (ΕΟΤ) 960-534-009-9)

Βασίλειος Ν. Μακρίδης, *Στοιχεῖα γιὰ τὶς σχέσεις τοῦ Ἀλεξάνδρου Ἑλλαδίου με τὴν Ρωσία*, ἀνέκτ. ἀπὸ τὸ περ. *Μνήμων*, τ. 19 (1997), σ. 9-39

Δώρα Φ. Μαρκάτου, *Τὰ κατάλοιπα τοῦ Ἰωάννη Δαμβέργη (1887-1937)*. I. Ἀρχεῖο τῆς Ἑταιρείας τῆς ὑπὲρ τῶν πατρίων Ἀμύνης, II. Ἀρχεῖο Πανελληνίων ἐράνων κατὰ τοὺς Βαλκανικοὺς πολέμους, III. Ἀρχεῖο Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς 100ετηρίδος τῆς Ἑθνικῆς Παλιγγενεσίας. Εἰσαγωγή - εὐρετήρια, [Βιβλιοθήκη Γενικῶν Ἀρχείων τοῦ Κράτους, 30], Ἀθήνα 1996, 158 σ. (ISBN: 960-7236-05-X)

Φλορίν Μαρινέσκου, *Ρουμανικὰ ἔγγραφα τοῦ Ἁγίου Ὁρους*, Ἀρχεῖο Ἱερᾶς Μονῆς Ξηροποτάμου, τ. Α', [Κέντρο Νεοελληνικῶν Ἑρευνῶν, ΕΙΕ, 59], Ἀθήνα 1997, xiii+748 σ.+18 εἰκ. (ISBN: 960-7094-95-6]

Μανόλη Β. Μαμαρά, *Ἡ ἀστικὴ πολυκατοικία τῆς μεσοπολεμικῆς Ἀθήνας. Ἡ ἀρχὴ τῆς ἐντατικῆς ἐκμετάλλευσής τοῦ ἀστικοῦ ἐδάφους*, ἐκδ. Πολιτιστικὸ Τεχνολογικὸ Ἰδρυμα ΕΤΒΑ, Ἀθήνα 1991, 324 σ.+32 εἰκ. (ISBN: 960-244-017-1)

Μ. Manoussakas καὶ Κ. Staikos (ἐπιμ.), *The publishing activity of the Greeks during the Italian Renaissance (1469-1523)*, ἐκδ. Greek Ministry of Culture, Ἀθήνα 1987, [14]+168 σ.

Constantin Mekkas, *L'influence de l'enseignement français sur l'enseignement grec (1819-1842)*, Mémoire de Maîtrise d'Histoire, Université de France-Comte-Fa-

culté des Lettres et Sciences Humaines, 1983, [5]+131+[11] σ.

Konstantinos Mekkas, *Le port de Valone au XVIIIe siècle*, Mémoire de D.E.A., Université de Paris-I Panthéon-Sorbonne, Paris 1988, 66+ix σ.+είκ.

Βίκτωρ Θ. Μελάς, «Γής περίοδος πάσης». *Συνοπτική ιστορία της χαρτογραφίας*, έκδ. Μορφωτικό Ίδρυμα Έθνικής Τραπέζης, Αθήνα 1997, 81 σ. (ISBN: 960-250-140-5)

Βίκτωρ Θ. Μελάς, *Η χάρις του Πήγα*, έκδ. Μορφωτικό Ίδρυμα Έθνικής Τραπέζης, Αθήνα 1997, 38 σ. (ISBN: 960-250-139-1)

Νίκος Μέλιος και Λίτσα Μπαφούνη, *ΕΛΛΙΣ Α.Ε. (1920-1997)*. Όψεις της οικονομικής της ιστορίας, Νέο Φάληρο 1997, 80 σ.

Παναγιώτης Δ. Μιχαηλάκης, *Αφορισμός. Η προσαρμογή μιας ποιητής στις αναγκαίες της Τουρκοκρατίας*, [Κέντρο Νεοελληνικών Έρευνών - ΕΙΕ, 60 - Θεσμοί και Ίδρυμα στη νεοελληνική κοινωνία], Αθήνα 1997, 508 σ. (ISBN: 960-7094-33-6)

Pierre A. Moraitinis, *La Grèce telle qu'elle est*, précédé d'une lettre de M. Le Mis De Queux De Saint-Hilaire, πρόλογος έ- πανέκδοσης Χρ. Άγριαντώνη, [Βιβλιοθήκη Ιστορικών Μελετών, 212 - Σειρά Ιστορίας της Έλληνικής Βιομηχανίας - Βιβλιοπωλείο Διονυσίου Νότη Καραβία], [Σειρά Έπανεκδόσεων, 1 - Κοινοφέλες Ίδρυμα της Έλληνικής Τραπέζης Βιομηχανικής Αναπτύξεως], Αθήνα 1987, xxviii+xii+589+ιγ' σ.

Μουσείο Μπενάκη, *Η δόξα του Βυζαντίου στο Όρος Σινά*, Αθήνα 1997, 70 σ. (ISBN: 960-8452-45-7)

Μουσείο Μπενάκη, *Η Ελλάδα του Μουσείου Μπενάκη*, Αθήνα 1997, 622+[1] σ. (ISBN: 960-8452-50-3)

Άνδρέας Μπάγιας και Λήδα Παπαστεφαννάκη, *Η τυπολογία και οι σχέσεις των τεκμηρίων μιας επιχείρησης. Η σειρά «προσωπικό» του αρχείου «Α.Κ.Ε. Άφοι Ρεσίνας»*, άνάτ. από τὸ περ. *Μνήμων*, τ. 19 (1997), σ. 234-251.

Άλεξάνδρα Μπακαλάκη, *Είμαι ή ανθρωπολογία των γυναικών για την ανθρωπολογία του φύλου ό,τι ή παιδική ήλικία για την ομοιότητα*, άνάτ. από τὸ περ. *Μνήμων*, τ. 19 (1997), σ. 211-223

Αλκ. Μπεκιάρογλου-Έξαδακτύλου, *Κώδικες βορειοδυτικής Μικράς Άσίας (1870-1928) (Πόντον, Βιθυνίας, Αιολίδος, Ίωνίας, Καρίας) (ΓΑΚ, Ταμείο Άνταλλαξίμων)*. Πε-

οιγραφή και αναλυτικά περιεχόμενα των κωδίκων, τ. Β', [Βιβλιοθήκη Γενικών Άρχείων του Κράτους, 28], Αθήνα 1996, 182 σ. (ISBN: 960-7236-06-8)

Μουσείο Μπενάκη, *Θυμίαμα, στη μνήμη της Λασκαρίνας Μπούρα*, τ. Α', *Κείμενα*, τ. Β', *Πίνακες*, Αθήνα 1994, τ. Α', 368 σ., τ. Β', xxxiii+206 σ. με πίν. (ISBN: 960-85160-2-1)

Nelly's from Athens to New York. A retrospective exhibition of the work of Elli Seraidari, επιμέλεια Katerina Koskina, έκδ. Bastas-Plessas, [Αθήνα 1998], 165+[1] σ. (ISBN: 960-7418-27-1)

Gérard Noiriel και Roger Chartier, *Pour refonder l'histoire comme discipline critique*, φωτοτυπημένο άρθρο έφημ. *Le Monde*, (13 Μαρτ. 1998), από την επιφυλλίδα *Débat*, [2 σ.]

Στέφανος Νομικός, *Η ύδροκίνηση στην προβιομηχανική Ελλάδα*, έκδ. Πολιτιστικό Τεχνολογικό Ίδρυμα ΕΤΒΑ και Γενική Γραμματεία Περιφέρειας Πελοποννήσου, Αθήνα 1997, 36 σ. (ISBN: 960-244-047-3)

Γιώργος Ξηροπαίδης, *Κατανόηση, αφήρηση και αναπαράσταση. Η κυριαρχία της μεθόδου στις θεωρίες του κειμένου και της ιστορίας*, άνάτ. από τὸ περ. *Μνήμων*, τ. 19 (1997), σ. 123-142

Arnold Pacey, *Η τεχνολογία στον παγκόσμιο πολιτισμό, μετάφραση Τάκης Κιρκής*, έκδ. Πολιτιστικό Τεχνολογικό Ίδρυμα ΕΤΒΑ, Αθήνα 1996, 336 σ.+44 είκ. (ISBN: 960-244-035-X)

Δημήτρης Ι. Πάλλας, *Σαλαμινιακά έγγραφα*, έκδοτική φροντίδα Όλγα Γκράτζιου και Χρήστος Λούκος, [Έταιρεία Μελέτης Νέου Έλληνισμού - Παράρτημα του περιοδικού *Μνήμων*, 11], Αθήνα 1996, 87 σ. (ISBN: 960-7089-14-6)

Κώστα Πάλμου, *Δημοσιέλιος*, Πειραιάς 1997, 31 σ.

Vassilis Panayotopoulos, *Les Grecs d'Egypte à Athènes*, άνάτ. από τὸν τόμο *L'Europe retrouvée. Les migrations de la colonisation*, έκδ. L'Harmattan, Παρίσι 1994, σ. 247-254

Εύη Παπαγιαννοπούλου, *Η διώρυγα της Κορίνθου. Τεχνικός άθλος και οικονομικό τόλμημα*, έκδ. Πολιτιστικό Τεχνολογικό Ίδρυμα ΕΤΒΑ, Αθήνα 1989, 168 σ.+25 είκ. (ISBN: 960-244-006-6)

Νικόλαος Παπαδόπουλος, *Έρμης ό Κερδός, ήτοι Έμπορική Έγκυκλοπαίδεια*, Άνατύπωση, τ. Α'-τ. Ε', [Σειρά Έπανεκδό-

σεων, 2], έκδ. Πολιτιστικό Τεχνολογικό "Ιδρυμα ΕΤΒΑ, 'Αθήνα 1989 (ISBN set: 960-244-000-7). [τ. Α', 'Ερμαθίνη, ήτοι 'Εμπορική σπουδή, περιέχουσα συνοπτικώς μελέτας και ιστορίαν τῆς ἀρχῆς και προόδου τοῦ ἐμπορίου. Λεξικὸν ἐμπορικῆς ὕλης Α-Κ, Βενετία 1815, [3]+ιστ'+167+341+[2] σ. (ISBN: 960-244-001-5), τ. Β', Λεξικὸν ἐμπορικῆς ὕλης Α-Ω, Βενετία 1815, [1]+407+[1] σ. (ISBN: 960-244-002-3), τ. Γ', 'Εμπορικὸν-γεωγραφικὸν λεξικὸν Α-Β, Βενετία 1816, [1]+κδ'+477+[1] σ. (ISBN: 960-244-003-1), τ. Δ', 'Εμπορικὸν-γεωγραφικὸν λεξικὸν Γ-Κ, Βενετία 1817, [1]+[2]+451+[1] σ. (ISBN: 960-244-004-Χ), τ. Ε', Παράρτημα τῆς ἀνατύπωσης, ἐπιλεγόμενα Τριαντάφυλλος Ε. Σκλαβενίτης, εὐρετήριο Παναγιώτης Δ. Μιχαηλάρης, 180+[2] σ. (ISBN: 960-244-005-8)]

Στέλιος Α. Παπαδόπουλος και Διάκ. Χρυσόστομος Φλωρεντής, *Κείμενα γὰ τὴν τεχνικὴ καὶ τὴν τέχνη. Νεοελληνικὸ ἀρχεῖο Ι. Μονῆς 'Ιωάννου Θεολόγου Πάτριου*, τ. Α', έκδ. Πολιτιστικὸ Τεχνολογικὸ "Ίδρυμα ΕΤΒΑ, 'Αθήνα 1990, κβ'+430 σ. (ISBN τ. Α: 960-244-011-2)

Στέλιος Παπαδόπουλος, *Μπαρουτόμυλοι καὶ ὁ ἀγῶνας τοῦ '21*, έκδ. Πολιτιστικὸ Τεχνολογικὸ "Ίδρυμα ΕΤΒΑ καὶ Γενικὴ Γραμματεία Περιφέρειας Πελοποννήσου, 'Αθήνα 1997, 36 σ. (ISBN: 960-244-049-Χ)

Voula Papaioannou, *Images de détresse et d'espérance, Grèce 1940-1960, Mois de la Photo '94, exposition du 18/11 au 22/12, Galerie Renos Xippas, Paris*, έκδ. Musée Benaki καὶ Fondation pour la culture Hellénique, 'Αθήνα 1994, [π. 12 σ.+51 φωτογρ.]

Γεράσιμος Πεντόγαλος καὶ Θεόδωρος Δαρδάβες, *Υψηλότες καὶ διδάκτορες τῆς 'Ιατρικῆς Σχολῆς τοῦ Α.Π.Θ.*, έκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 1997, 266 σ. (ISBN: 960-12-0590-Χ)

Μανόλης Γ. Πεπονάκης, *'Εξισλαμισμοὶ καὶ ἐπανεκχριστιανισμοὶ στὴν Κρήτη (1645-1899)*, [Νέα Χριστιανικὴ Κρήτη - Παράρτημα, 2], έκδ. 'Ιερά Μητρόπολις Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου, Ρέθυμνο 1997, 206 σ. (ISBN: 960-85675-7-2)

Σεμέλη Πινγιάτγλου, *'Η κοροπλαστικὴ τῆς Αἰγύπτου κατὰ τοὺς 'Ελληνιστικοὺς καὶ Ρωμαϊκοὺς χρόνους*, έκδ. Μουσεῖο Μπενάκη, 'Αθήνα 1993, 221 σ. (ISBN: 960-85160-1-3)

Κωνσταντῖνος Γ. Πιτσάκης, *'Εγκλημα χωρὶς τιμωρία; Τὰ πλαστὰ στὴ βυζαντινὴ ἱστο-*

ρία, ἀνάτ. ἀπὸ τὸ "Εγκλημα καὶ τιμωρία στὸ Βυζάντιο, έκδ. "Ίδρυμα Γουλανδρή-Χόρν, 'Αθήνα 1997, σ. 337-381

Β. Πλαγιαννάκου-Μπεκιάρη καὶ Α. Στεργέλλη, *'Αρχεῖο 'Ιωάννη Κωλέττη*, τ. Α', Μέρους πρῶτο: *Αἰθουσὸς 1788 - 'Ιούλιος 1824*, τ. Α', Μέρους δεύτερο: *Αἰθουσὸς 1788 - 'Ιούλιος 1824 Κατάστιχα καὶ λογαριασμοί*, [Μνημεῖα τῆς 'Ελληνικῆς 'Ιστορίας, 13], έκδ. 'Ακαδημία 'Αθηνῶν - Κέντρον 'Ερευνῆς τῆς 'Ιστορίας τοῦ Νεωτέρου 'Ελληνισμοῦ, 'Αθήνα 1996, (τ. Α1, μβ'+562 σ., τ. Α2, 563-930 σ.+σε' εἰκ.) (ISBN: 960-7099-46-Χ)

'Αλέξης Πολίτης, *Ρομαντικὰ χρόνια. 'Ιδεολογίαι καὶ νοοτροπίαι στὴν 'Ελλάδα τοῦ 1830-1880*, β' έκδ. με διορθώσεις, συμπληρώσεις καὶ εὐρετήριο, [Θεωρία καὶ Μελέτες 'Ιστορίας, 14], έκδ. Ε.Μ.Ν.Ε.- Μνήμων, 'Αθήνα 1998, 160 σ. (ISBN: 960-7089-07-3)

Πολιτιστικὸς χάρτης 'Αρκαδίας, έκδ. Πολιτιστικὸ Τεχνολογικὸ "Ίδρυμα ΕΤΒΑ καὶ Γενικὴ Γραμματεία Περιφέρειας Πελοποννήσου, 'Αθήνα 1997, 32 σ.+1 χάρτης (ISBN: 960-244-040-6)

Ε. Πρεβελάκης καὶ Κ. Καλλιτάκη-Μερτικοπούλου (ἐπιμ.), *'Η "Ηπειρος, ὁ 'Αλῆ Πασάς καὶ ἡ 'Ελληνικὴ 'Επανάσταση. Προξενικὲς ἐκθέσεις τοῦ William Meyer ἀπὸ τὴν Πρέβεζα*, τ. Α', 1819-1821, τ. Β', 1822, [Μνημεῖα τῆς 'Ελληνικῆς 'Ιστορίας, 12], έκδ. 'Ακαδημία 'Αθηνῶν - Κέντρον 'Ερευνῆς τῆς 'Ιστορίας τοῦ Νεωτέρου 'Ελληνισμοῦ, 'Αθήνα 1996, (τ. Α', π'+633 σ.+3 εἰκ., τ. Β', ιστ'+391 σ.) (ISBN set 960-7099-43-5)

Emmanuel de Roux, *La révolution des peuples et celle des images. Le 25 février 1848, à l'Hôtel de ville, Lamartine proclamait la IIe République. Les Parisiens descendaient une fois de plus sur le pavé. Expositions et livres célèbrent le cent cinquantième anniversaire de ce bref «printemps des peuples»*, φωτοτυπημένο ἄρθρο ἐφημ. *Le Monde*, (27 Φεβρ. 1998), ἀπὸ τὴν ἐπιφυλλίδα *Culture*, [1 σ.]

François Russo, *Εἰσαγωγὴ στὴν ἱστορίαν τῶν τεχνικῶν, μετάφραση Χριστίνα 'Αγριαντώνη*, έκδ. Πολιτιστικὸ Τεχνολογικὸ "Ίδρυμα ΕΤΒΑ, 'Αθήνα 1993, 521 σ. (ISBN: 960-244-027-9)

'Αλέκου Σακαλῆ (Πετρόμπεη), *Μνήμες, καταγραφή-διόρθωση Μιχαῆλ Κουρκούτας*, έκδ. 'Ίνστιτούτο Βιβλίου καὶ 'Ανάγνωσης, Κοζάνη 1997, 245 σ.+εἰκ. (ISBN: 960-8510-3-6)

Νίκου Σβορώνου, *'Η βυζαντινὴ ἐπαρχία*.

Πέντε μαθήματα, [Βιβλιοθήκη Γενικής Παιδείας, 18], έκδ. Έταιρεία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας. Ίδρυτής: Σχολή Μωραΐτη, [Αθήνα] 1991, 101 σ. (ISBN: 960-259-079-3)

Jochen Schlobach, *Η ανακάλυψη των πολιτισμών στον 18ο αιώνα (La découverte des cultures au XVIIIe siècle)*, μετάφραση Ράβια Πολυκανδριώτη, [Έγθισια Διάλεξη «Κ. Θ. Δημαρξ», 1996], έκδ. Κέντρο Νεοελληνικών Έρευνών - ΕΙΕ, Αθήνα 1997, 104 σ. (ISBN: 960-7094-59-X)

Αγγελος Σεραϊδάρης, *Φωτογραφικό οδοιπορικό στο "Άγιον Όρος, 1935"*, έκδ. Άγιορειτική Φωτοθήκη και Μουσείο Μπενάκη - Φωτογραφικό Άρχείο, Άγιον Όρος 1995, 173 σ. (ISBN: 960-85677-0-X)

Τριαντάφυλλος Ε. Σκλαβενίτης, *Τα έντυπα, φωτ/νο άρθρο από την Ίερά Μείγιστη Μονή Βατοπαϊδίου: Παράδοση - Ίστορία - Τέχνη*, τ. Β', Άγιον Όρος 1996, σ. 605-680

Τριαντάφυλλος Σκλαβενίτης, *Ίστορία και φιλολογία. Οί κριτικές αποτιμήσεις τους, άνάτ. από τδ Έπιστημονικό Συμπόσιο Έπιθεώρηση Τέχνης. Μία κρίσιμη δωδεκαετία*, (Αθήνα, 1996), έκδ. Έταιρεία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας (Ίδρυτής Σχολή Μωραΐτη), Αθήνα [1997], σ. 209-241

Έλλη Σκοπετέα, *Φαλμεράεε. Τεχνάσματα του αντίπαλου δέους* [Μικρή Ίστορική Βιβλιοθήκη], έκδ. Θεμέλιο, Αθήνα 1997, 188 σ. (ISBN: 960-310-216-4)

Rainer Slotta, *Εισαγωγή στη βιομηχανική αρχαιολογία*, μετάφραση Άγης Παπαδόπουλος, έκδ. Πολιτιστικό Τεχνολογικό Ίδρυμα ΕΤΒΑ, Αθήνα 1992, 237 σ.+80 σ. πίν. (ISBN: 960-244-025-2)

ΣΤ' Διεθνές Πανόνιο Συνέδριο, 23-27 Σεπτεμβρίου 1997, Ζάκυνθος. *Περίληψεις ανακοινώσεων*, 93 σ..

Συμβολαιογραφικές πράξεις Νησίον Μεσσηνίας έτους 1835. *Περίληψεις*, [Γ.Α.Κ.-Άρχείο Νομού Μεσσηνίας, 1], Καλαμάτα 1996, 125 σ.+είκ.

Μαρία Συναρέλλη, *Δρόμοι και λιμάνια στην Ελλάδα 1830-1880*, έκδ. Πολιτιστικό Τεχνολογικό Ίδρυμα ΕΤΒΑ, Αθήνα 1989, 258+[1] σ. (ISBN: 960-244-007-4)

Άννα Τζούμα, *Ίστορία και λογοτεχνία*, άνάτ. από τδ περ. *Μνήμων*, τ. 19 (1997), σ. 109-121

Τιμητικό άφιέρωμα στον Πανταζή Κοιτομίχη. *Πενήντα χρόνια πνευματικής έρευνας και δημιουργίας*, έκδ. Μουσικοφιλογολικός Όμι-

λος Λευκάδας «Όρφας» και έκδ. Νεφέλη, Αθήνα 1997, 43 σ.+είκ.

Πίτσα Τσάκωνα, *Παλαιά έντυπα της βιβλιοθήκης*, έκδ. Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 1985, 84+[4] σ.+[16] σ. με είκ.

Άγαμέμνων Τσελίκας (είσαχ.-κείμ.), *Δέκα αιώνες έλληνικής γραφής (9ος-19ος αϊ.)*, έκδ. Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 1977, 88 σ.+ΔΒ' πίν.

Παν. Κ. Τσιτσιλια, *Ίστορία της νήσου Κυθήρων*, τ. Α', [Έταιρεία Κυθηραϊκών Μελετών, 2], Αθήνα 1993, xiv+358 σ. (ISBN: 960-85503-1-9)

Παναγιώτη Κ. Τσιτσιλια, *Η ίστορία των Κυθήρων*, τ. Β', [Έταιρεία Κυθηραϊκών Μελετών, 3], Αθήνα 1994, vi+327 σ.+7 πίν. (ISBN: 960-85503-2-7)

Vassia Velinova, *Livres incunables slaves dans la collection de l'eglise paroissiale orthodoxe de Nirethyaza*, άνάτ. από τδ περ. *Bulletin d'Information*, Centre International d'Information sur les sources de l'histoire Balkanique et Mediterranee (CIBAL), τ. 15 (1995), σ. 49-69

Costas Vgenopoulos, *Growth and unemployment. The case of greek post-war international emigration*, έκδ. Exantas, Αθήνα 1985, 165 σ.

Ύπαλθριο Μουσείο Ύδροκίνησης, έκδ. Πολιτιστικό Τεχνολογικό Ίδρυμα ΕΤΒΑ και Γενική Γραμματεία Περιφέρειας Πελοποννήσου, Αθήνα 1997, 36 σ. (ISBN: 960-244-043-0)

Ύπουργείο Ανάπτυξης - Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας, *ΕΠΕΤ II - TEXNOMATHIA I*, Αθήνα 1997, 109 σ. (ISBN: 960-7707-02-8)

Ύπουργείο Πολιτισμού - Ύπουργείο Έξωτερικών - Γενική Γραμματεία Απόδημου Έλληνισμού, *Οί νεοελληνικές σπουδές στην Εύρώπη. Πρακτικά Συνάντησης των Εύρωπαίων Νεοελληνιστών*, Αθήνα 31.3-4.4. 1995, στο ξενοδοχείο Μεγάλη Βρετανία, Αθήνα 1996, 414 σ.

Άθανάσιος Θ. Φωτόπουλος, *Βιβλιογραφία της Πελοποννησιακής ίστορίας γιά την περίοδο 1941-1949*, άνάτ. από τδ περ. *Πελοποννησιακά*, τ. 22 (1996-1997), σ. 323-350

Παντελής Κ. Χαράλαμπος, *Τδ αρχείο της έμπορικης εταιρείας Παναγιώτη Ρήγγα & Υίων 1864-1953. Περιγραφή και περιεχόμενα του αρχείου*, (Μέρος Α'), έκδ. Γενικά Άρχεία του Κράτους - Τοπικό Άρχείο Παραμυθιάς, Παραμυθιά 1997, 111 σ. (ISBN: 960-86015-0-9)

Γεωργίου Π. Χαριτάκη, *Έργων έπιτομή, εισαγωγή και επιμέλεια Μαργαρίτας Δρίτσα, βιβλιογραφικός κατάλογος Βίκης Πάτσιου, [Σειρά Έπανεκδόσεων, 3], έκδ. Πολιτιστικό Τεχνολογικό Ίδρυμα ΕΤΒΑ, Αθήνα 1990, 564 σ. (ISBN: 960-244-009-0)*

Νανώ Χατζηδάκη, *Εικόνες της συλλογής Βελιμέζη. Έπιστημονικός κατάλογος, έκδ. Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 1997, 494+[3] σ. (ISBN: 960-8452-43-0)*

Χρήστου Χατζηιωσήφ, *Η μαρξιστική μέθο-*

δος του Νίκου Σβορώνου και η συμβολή του στην ελληνική ιστοριογραφία. Με την ευκαιρία της ελληνικής έκδοσης του βιβλίου «Τò εμπόριο της Θεσσαλονίκης», συνέντευξη στην έφημερίδα ΈΗ Έποχή, άρ. φυλ. 389 (18 Μαΐου 1997), σ. 22-23

Στέλιος Χιωτάκης, *Για μιá κοινωνιολογία των ελευθέρων επαγγελματιών. Έπιστημονική επαγγελματοποίηση των ιατρικών υπηρεσιών, έκδ. Όδυσσέας, Αθήνα 1994, 368 σ. (ISBN: 960-210-175-X)*

Δελτίο Ίστορικών Μελετών Ναυπλίου, Μηνιαία έκδοση του Δήμου Ναυπλιέων, τ. 8, τχ. 105-109 (1997)

Δοκιμές, Έκδοση Μεταπτυχιακών Φοιτητών - Τμήμα Κοινωνιολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου, τχ. 5 (1997), 254+[4] σ., τχ. 6 (1997), 163 σ.

Έκρηβλος, Τριμηνιαίο περιοδικό λογοτεχνίας, θεωρίας της λογοτεχνίας και κριτικής, τχ. 18 (1997), 1822-2016 σ.

Έλληνικά, Φιλολογικόν, Ίστορικόν και Λαογραφικόν Περιοδικόν Σύγγραμμα Έταιρείας Μακεδονικών Σπουδών, τ. 47, τχ. 1 (1997), 212 σ., τχ. 2 (1997), 215-456 σ.

Έλληνική Έταιρεία, Για την προστασία του περιβάλλοντος και της πολιτισμικής κληρονομιάς, Τριμηνιαία έκδοση της Έλληνικής Έταιρείας, έτος 25ο, άρ. φύλ. 2 (1997), 24 σ., άρ. φύλ. 3 (1997), 16 σ., άρ. φύλ. 4 (1997), 24 σ.

Ένημερωτικό Δελτίο ΓΓΕΤ, Περιοδικό της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας του Έπουργείου Ανάπτυξης, (Άπρ.-Δεκ. 1997), (Έαν. 1998).

Ένημερωτικό Δελτίο, Κέντρο Νεοελληνικών Έρευνών Έθνικού Ίδρύματος Έρευνών, τχ. 19 (1997), 64 σ., τχ. 20 (1997), 70 σ.

Έπετηρίς του Κέντρου Έρεύνης της Ίστορίας του Έλληνικού Δικαίου, τ. 33 (1997), 472 σ.

Έπετηρίς του Μεσαιωνικού Αρχείου, Ακαδημία Αθηνών - Κέντρο Έρεύνης του Μεσαιωνικού και Νέου Έλληνισμού, [έκδοση] 1997, τ. 10 (1960) ζ'+1-257 σ.+4 πίν., τ. 11 (1961) 207 σ., τ. 15-16 (1965-1966) 335 σ.+6 πίν., τ. 17-18 (1967-1968) 119 σ.+16 πίν., τ. 19-20 (1969-1970) 161 σ.

Έπιστημονική Έπετηρίδα της Φιλοσοφικής Σχολής, Άριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, τεύχος Τμήματος Φιλολογίας, περιόδος Β', τ. 6 (1996-1997), 281+[2] σ.

Έπιστημονική Έπετηρίς της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, τ. 31 (1996-1997), 603 σ.

Έπιτανησιακά Φύλλα, Φιλολογική - Λαογραφική και Ίστορική έκδοση, τ. 18, τχ. 3-4 (1997), 143-315 σ.

Ό Έρρανιστής, Έκδοση του Όμιλου Μελέτης του Έλληνικού Διαφωτισμού, έτος ΛΔ'-ΛΕ', τ. 21 (1997) (: Μνήμη Λέανδρου Βρανούση), 436 σ.

Θησαυρίσματα, Περιοδικόν του Έλληνικού Ίνστιτούτου Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών, τ. 27 (1997), 301+[6] σ.+είκ.

Κρητολογικά γράμματα, Περιοδική έκδοση της Ίστορικής Λαογραφικής Έταιρείας Ρεθύμνης, τ. 13 (1997), 390 σ.

Η λέξη, Έλληνική και ξένη λογοτεχνία, τχ. 142 (1997), 657-919+[33] σ., τχ. 143 (1998), 93+[19] σ.

Τά νέα του Ε.Α.Ι.Α., Τριμηνιαία έκδοση, άρ. 47 (1997), 34 σ., άρ. 48 (1997), 36 σ., άρ. 49 (1997), 34 σ., άρ. 50 (1998), 36 σ.

Περίπλους, Τετράδιο για τὰ γράμματα και τις τέχνες, περ. Β', έτος 14, τχ. 44 (1997), 92 σ.

Σαμιακή Έπιθεώρηση, Περιοδική έκδοση της Άδελφότητας Σαμίων Αθηνών, τ. 12 τχ. 43 (1996), 174 σ.

Στατιστική Έπετηρίδα της Ελλάδος 1996, έκδ. Έθνική Στατιστική Ύπηρεσία της Ελλάδος, Αθήνα 1997, 532 σ.+[4] σ.

Σύγχρονα Θέματα, Τριμηνιαία ἔκδοση Ἐπιστημονικοῦ προβληματισμοῦ καὶ γενικῆς παιδείας, περ. Β', χρόνος 19ος, τχ. 63 (1997), 160 σ., τχ. 64 (1997), 148 σ.

Σύμμεικτα, Ἐθνικὸ Ἰδρυμα Ἑρευνῶν - Ἰνστιτούτο Βυζαντινῶν Ἑρευνῶν, τ. 11 (1997), 350 σ.

Τάμαριξ, Ἐκδοση τῆς Καλλιτεχνικῆς Διεύθυνσης τοῦ Ὁργανισμοῦ Πολιτιστικῆς Πρωτεύουσας τῆς Εὐρώπης «Θεσσαλονίκη 1997» τχ. 5 (1997), 32 σ.

Balkan Studies, A Biannual publication of the Institute for Balkan Studies, τ. 36, τχ. 2 (1995), 200-405 σ., τ. 37, τχ. 1 (1996), 191 σ., τ. 37, τχ. 2 (1996), 192-389 σ.

Bulletin des Etudes Grecques Modernes et Contemporaines, Ecole Française d'Athènes, τχ. 1 (1996), 33 σ.

Südost-Forschungen, Internationale Zeitschrift für Geschichte, Kultur und Landeskunde Südosteuropas, τ. 55 (1996), xiii + 617 σ.